

Dokumentären Drømmefanger - en fallstudie i pre-produktion och research för dokumentärfilm

Linnea Ahlstedt

Lärdomsprov

Film & Media

2023

Lärdomsprov

Linnea Ahlstedt

Dokumentären *Drømmefanger* -
en fallstudie i pre-preproduktion och research för dokumentärfilm

Yrkeshögskolan Arcada: Film och media: Producentenskap, 2023

Identifikationsnummer:

9377

Sammandrag:

Detta lärdomsprov handlar om pre-produktionfasen i dokumentärproduktion och ger en djupare insikt om researchprocessen. Jag har åkt på utbyte till Oslo och går en dokumentärkurs där jag och tre andra studenter producerade dokumentären *Drømmefanger*. Jag reflekterar över hur vi lyckades med researchprocessen och pre-produktionsfasen i produktionen *Drømmefanger*. Min forskningsfrågan är: Vilka prioriteringar i pre-produktions- och researchfasen är avgörande för en vällyckad dokumentärfilm?

Syftet med arbetet är att ge filmskapare bra råd om hur man kommer på temat för sin dokumentär och en allmän översikt över pre-produktionsfasen i dokumentärproduktion. Jag använder en blandning av metoder som litteraturstudier, autoetnografi och kvalitativ semi-strukturerad intervju. Målsättningen är att se hur en välgjord pre-produktion leder till en bra dokumentär. Även om vi stöter på några hinder under produktionens gång som påverkade vår dokumentär är slutsatsen att fast allt kan ändras har man ändå utnyttjat om en väl gjord pre-produktionsfas och en researchprocess. Passionen för temat i dokumentären och research om ämnet är det viktigaste elementen i pre-produktionen.

Nyckelord: Dokumentär, pre-produktion, förproduktion, research, tips, råd

Degree Thesis

Linnea Ahlstedt

The documentary *Drømmefanger* -
a case study in pre-production and research for documentary film

Arcada University of Applied Sciences: Film and media: Production, 2023

Identification number:

9377

Abstract:

This degree thesis is about the pre-production phase of documentary production and provides a deeper insight into the research process. I went on exchange to Oslo and attended a documentary course where me and three other students produced the documentary *Drømmefanger*. I reflect on how we managed the pre-production phase and the research process in the production *Drømmefanger*. The research question is: What priorities in the pre-production and research phases are crucial for a successful documentary film?

The purpose of the work is to give filmmakers good advice on how to come up with a theme for their documentary and a general overview of the pre-production phase in documentary production. I use a mixture of methods such as literature studies, autoethnography and qualitative semi-structured interviewing. The goal is to see how a well-done pre-production leads to a good documentary. Even if we encountered some obstacles during the course of the production that affected our documentary, the conclusion is that although everything can be changed, we have still benefited from a well-done pre-production phase and research process. Passion for the theme of the documentary and research on the subject are the most important elements in the pre-production.

Keywords: Documentary, pre-production, research, advice

Opinnäytetyö

Linnea Ahlstedt

Dokumentti *Drømmefanger* -
tapaustutkimus dokumenttielokuvan esituotannosta ja tutkimuksesta
Yrkeshögskolan Arcada: Film och media: Producentenskap, 2023

Tunnistenumero:

9377

Tiivistelmä:

Tämä opinnäyte käsittelee dokumenttien tuotantoa edeltävää vaihetta ja tarjoaa syvemmän kuvan tutkimusprosessista. Olen lähtenyt vaihtoon Osloon ja osallistunut dokumenttikurssille, jossa minä ja kolme muuta opiskelijaa tuottivat dokumentin nimeltään *Drømmefanger*. Pohdiskelen kuinka onnistuimme *Drømmefanger*-tuotannon esituotantovaiheessa ja tutkimusprosessissa. Tutkimuskysymys on: Mikä on ratkaisevaa onnistuneen dokumenttielokuvan kannalta esituotanto- ja tutkimusvaiheissa?

Teoksen tarkoituksena on antaa elokuvantekijöille hyviä neuvoja dokumentin teeman keksimiseen sekä yleiskuva dokumenttituotannon esituotannon vaiheesta. Käytän eri menetelmiä, kuten kirjallisuustutkimusta, autoetnografiaa ja laadullista puolistrukturoitua haastattelua. Tavoitteena on nähdä, kuinka hyvin tehty esituotanto johtaa hyvään dokumenttiin. Vaikka kohtasimmekin tuotannon aikana dokumenttielokuvaamme vaikuttavia esteitä, johtopäätös on se, että vaikka tulee muutoksia kesken, tuotannon olemme silti hyötyneet hyvin tehdystä esituotantovaiheesta ja tutkimusprosessista. Intohimo dokumentin teemaan ja aiheen tutkimus on esituotannossa tärkeintä.

Avainsanat: Dokumentti, tutkimus, esituotanto, neuvoja

Innehåll / Content

1. Inledning.....	7
1.1. Bakgrund.....	8
1.2 Syfte och frågeställning.....	8
1.3 Metod och material.....	9
1.4 Avgränsningar.....	11
1.5 Terminologi.....	11
2. Kort om dokumentär.....	14
2.1 Representation och stereotyper.....	14
2.2 Etik inom dokumentär.....	15
2.3 Bill Nichols Documentary Modes.....	17
3. Jag vill göra en dokumentär, hur ska jag börja?.....	19
4. Research.....	21
4.1 Research för att hitta en karaktär.....	22
4.2 Hur närmar man sig en miljö.....	23
4.3 Att skriva manus för dokumentär.....	24
4.4 Rabigers fem punkter.....	25
5. Introduktion till dokumentären Drømmefanger.....	26
5.1 Kursbeskrivning.....	26
6. Research för dokumentären Drømmefanger.....	27
6.1 Hur närmar vi oss dansmiljön.....	28
6.2 Alondra.....	29
6.3 Synopsis – första versionen.....	31
6.4 Drømmefangers fem Rabigers punkter.....	32
7. Inspelningsperioden.....	33
7.1 Motgångar under produktionens gång.....	34
7.2 Synopsis – andra versionen.....	36
8. Feedback och premiär.....	37
8.1 Frågor till filmteamet.....	38
9. Diskussion.....	40
10. Tio tips till filmskaparen om dokumentär.....	42
11. Källor.....	44
12. Bilagor.....	46

Figurer / Figures

Figur 1. Affisch på projekt *Drømmefanger*

Figur 2. Alondra Duvergel

Figur 3. Alondra Duvergel och Alexandra Duvergel

Figur 4. Första intervjun med Alondra

Figur 5: Alondra förbereda sig för danstimmen. Crewet tar en teknisk test

Figur 6: Alondra och Alexandra ser på gamla videor från Kuba

Figur 7: Regissören Sara-Sofie berättar till Alondra och Alexandra vad vi ska filma till näst

Figur 8: Alondra, Alexandra och hela filmteamet på premiär

Figur 9: *Drømmefangerens* poster

1. Inledning

Enligt mig är dokumentär en av den mest fascinerande filmgenren som finns men som filmstuderande har jag funderat på hur man hittar ett bra ämne för en dokumentär och hur viktig pre-produktionsfasen och research egentligen är för att skapa en bra dokumentär. Frågan är vad händer egentligen i pre-produktion fasen? Hur väljer jag ett bra ämne för dokumentären? I detta lärdomsprov ger jag tips och råd till filmskaparen om pre-produktionsfasen för dokumentärproduktioner. Om du som filmskapare har svårt att komma i gång med din produktion, rekommenderar jag att läsa igenom mitt arbete för att få bra tips. Jag kommer att diskutera viktiga arbetsmoment gällande pre-produktionen, men fokuserar mest på research; det vill säga hur vi valde ämnet för produktionen och hur vi hittade vår huvudkaraktär. Jag kommer även att gå igenom vad som är viktigt att reflektera över som filmskapare, som representation och etik i dokumentär.

Jag har åkt på utbyte till Oslo och går kursen *Dokumentar*. Vi har som examensuppgift att göra en dokumentärfilm i en för oss okänd miljö. Hela kursen går egentligen ut på att förbereda oss inför denna examensuppgift. Jag kommer att reflektera över vår pre-produktionsfas och analysera hur vi har lyckats med förarbetet i och med vår dokumentär *Drømmefanger*.

Dokumentären handlar om en ung kvinna som flyttar till Norge från Kuba. Hennes mål är att få ett jobb för att få ihop tillräckligt med pengar för att få hennes mamma till Norge. Hennes dröm har alltid varit att vara professionell dansare, men nu måste hon välja mellan dans och jobb.

Att börja göra en dokumentär kan vara väldigt svårt om man inte vet vad man vill göra en dokumentär om. Att starta en produktionsprocess kräver mycket tålamod och passion för det ämnet man väljer för sin dokumentär. Mitt lärdomsprov kommer att betona researchprocessen och vad man ska fundera på när man börjar göra en dokumentär. Jag kommer att ge läsaren råd för hur man väljer ett ämne för dokumentären och även råd till en djupare insikt i

researchprocessen. Senare i lärdomsprovet kommer jag att skriva om vår dokumentärs pre-produktionsfas och diskutera fram- och motgångar vårt team mötte under processen. Jag kommer även att inkludera den respons vi fick av våra lärare och klasskamrater efter att *Drømmefanger* hade premiären den 12 december 2023.

1.1 Bakgrund

Jag har studerat producentskap i Yrkeshögskolan Arcada i tre och ett halvt år. För att få den bästa möjliga studierfarenheten bestämde jag mig för att åka på utbyte till Høyskolen Kristiania i Oslo i början av augusti 2023. Här går jag dokumentärkursen för andra årets studerande som ger 30 studiepoäng. Trots att jag en gång tidigare gått en dokumentärkurs i Arcada, ville jag nu fördjupa mig i genren. Jag var väldigt nervös att börja kursen eftersom undervisningen var på norska, men på samma gång var jag entusiastisk för att dokumentär är en av mina favoritgenren och jag väntade otåligt på att lära mig något nytt.

I början av perioden hade vi många intressanta föreläsningar om dokumentärprocessen och vi hade även många gästföreläsare som berättade om dokumentär ur olika synvinklar. En av mina favoritgästföreläsare var Annie Sulzberger som föreläste om researchprocessen för dramaserien *The Crown* på Netflix där hon agerade som chef för researchteamet. Det var den intressantaste föreläsningen som vi hade, enligt mig. Hon presenterade olika metoder för research och vad som är viktigt att veta när man gör research för dokumentärer eller tv-serier. Jag kommer i detta lärdomsprov att skriva mycket om researchprocessen eftersom jag tycker att det är en av viktigaste arbetsfaserna när det kommer till preproduktion.

1.2 Syfte och frågeställning

I detta examensarbete fokuserar jag främst på förarbetet och researchprocessen inför dokumentärproduktioner. Jag kommer även att diskutera hur vi lyckades med pre-produktionsfasen för vår produktion *Drømmefanger*. Jag kommer att fokusera främst på hur vi kommer in i research processen, vilka hinder vi stöter på och vilka som var våra viktigaste arbetsmoment i pre-produktionsprocessen. Jag skriver om hur vi kommer på

idén för vår produktion och hur passion har en stor betydelse i val av tema för dokumentären. I vår dokumentär är karaktärens största utmaningar det nya språket (norska) och en ny kultur, vilka också blev utmanande i produktionen på grund av kommunikations- och språkhinder.

Min **forskningsfråga** är: Vilka prioriteringar i pre-produktions- och researchfasen är avgörande för en vällyckad dokumentärfilm?

Syftet med examensarbetet är att läsaren ska få en fördjupad insikt i pre-produktions- och researchprocessen för dokumentär. Målet med lärdomsprovet är att ge råd till andra filmskaparen som ska skapa en dokumentärfilm. Jag har nämligen fått lära mig mycket på utbytet och vill nu förmedla mina lärdomar vidare. Målet är att beskriva hur man producerar en bra och enkel dokumentär med en tydlig handling.

1.3 Metod och material

Detta arbete är en kvalitativ **fallstudie**. En kvalitativ fallstudie är en forskningsstrategi där man undersöker en specifik företeelse på djupet. I en fallstudie berättas varför vissa val gjordes och hur det reflekterar resultatet. Fallstudier har ingen fastslagen metod hur man samlar in information, men det rekommenderas att använda olika metoder för att få en bättre helhetssyn. Fördelen med kvalitativ fallstudie är att man blir mer känt med ett specifikt ämne, man kan bättre dra slutsatser och analysera företeelsen. Nackdelen är att man inte får en mätbar slutsats (Denscombe 2014), vilket i denna forskning inte är relevant.

För fallstudier uppmuntras alltså en blandning av metoder för att få en bra helhetsbild. Jag har använt metoder som **litteraturstudier**, **kvalitativa semi-strukturerade intervjuer** och **autoetnografi**. Jag har därmed studerat relevanta skriftliga källor om dokumentärfilm och dess produktionsprocesser. Jag har utfört kvalitativa semi-strukturerade intervjuer i researchfasen, men också under produktionen med medverkande. Efter att filmen blev färdigställt ville jag ta reda på publikens reaktioner – det vill säga ta del av medstuderanden och lärarnas kommentarer genom att intervjua dem.

“The qualitative research interview attempts to understand the world from the subjects’ point of view, to unfold the meaning of their experiences, to uncover their lived world prior to scientific explanations. [...] The research interview is based on the conversations of daily life and is a professional conversation; it is an inter-view, where knowledge is constructed in the inter-action between the interviewer and the interviewee. An interview is literally an *inter view*, an inter-change of views between two persons conversing about a theme of mutual interest.” (Kvale & Brinkmann, 2009: s. 1,2)

Genom den kvalitativa forskningsintervjun försöker man förstå världen från den intervjuades synvinkel och utveckla mening ur deras erfarenheter. Intervjun är en aktiv process och ett professionellt samtal om vardagslivet, där kunskap produceras mellan intervjuaren och subjektet. Intervjun är också ett utbyte av åsikter mellan två personer som pratar om ett tema som intresserar båda.

Jag har varit på dokumentärföreläsningarna i och med mitt utbyte. Jag har samarbetat med mina medstudenter om att laga en dokumentär där jag fungerar både som producent och har ansvar för ljudet. Jag har gjort anteckningar på alla föreläsningar och genom hela produktionsprocessen.

Jag närmar mig fallstudien mest genom **autoetnografi**. Vilket betyder att jag använder mina egna personliga erfarenheter för att hjälpa samla in material. “Autoetnografi innebär ett dubbelt seende där forskaren å ena sidan blickar inåt mot de egna känslorna, erfarenheterna och tankarna, å den andra utåt mot relationer till andra människor, sociala sammanhang och kultur (Adams m.fl. 2015: 46; jfr Lapadat 2017: 49).” Med andra ord betyder det att använda (forskar)jaget som utgångspunkt.

För att få en akademisk och teoretisk bas för lärdomsprovet använder jag som huvudkälla boken *Introduction to documentary* av den välkända amerikanska filmteoretikern Bill Nichols. Till slut kommer jag att intervjua mitt filmteam om hur vi lyckades med vårt förarbete i vår dokumentär, samt *hur* och *om* förarbetet påverkade vår produktion. Detta gör jag för att få en så rättvis och trovärdig analys som möjlig. Jag kommer även att inkludera synpunkter på vad vi har lyckats och misslyckats med då det gäller vår dokumentär.

Forskningsetik är närvarande i min fallstudie. Forskningsetik är att hitta balansen mellan pålitligt innehåll och forskarens egen relation med uppgiften. (Vetenskapsrådet, 2018) Genom att använda pålitliga källor och att balansera måttligt mellan teori och subjektiv syn i materialet strävar jag efter att fallstudien är pålitlig och har en god kvalitet. Jag använder alltså mig av mina egna subjektiva erfarenheter och åsikter i fallstudien i kombination med pålitlig teori som stödjer min åsikt.

1.4 Avgränsningar

Att skriva om ämnet dokumentär är ett stort ämne i sig och det är orsaken till att jag avgränsar mitt arbete. Jag kommer att utgå ifrån att läsaren känner igen dokumentär-genren och hur den skiljer sig från andra genrer. Jag kommer även utgå från att läsaren redan vet i stor grad hur själva filminspelningen och postproduktionen går till i dokumentärproduktioner. Jag kommer huvudsakligen att fokusera mig på vad som händer under pre-produktionsfasen då det gäller dokumentärproduktioner.

Jag kommer att fokusera på vår pre-produktion och på researchfasen av dokumentären, på de mål vi nådde och vad som inte gick som tänkt. Jag kommer inte gå in på det tekniska när det kommer till att filma dokumentärer och inte heller på producentens roll i dokumentären, även om jag jobbade främst som producent i vår dokumentärproduktion.

1.5 Terminologi

Detta är termer som är viktiga att veta i pre-produktion processen i dokumentär produktion. Dessa var också relevanta under vår pre-produktion av *Drømmefanger*.

Pre-produktion

är processen före själva inspelningen i filmproduktionen. Pre-produktion innebär research, casting, location scouting, skriva manus, planera inspelningsdagar, pitch och göra ett teamkontrakt.

Research

betyder informationssökning. Man fördjupar sig ett ämne man vill få mera kunskap om.

Synopsis

är en kortfattad text som beskriver handlingen i till exempel en dokumentärfilm.

Projektbeskrivning

är en sammanfattning av projektet som beskriver viktiga aspekter om projektet. Vad projektet handlar om, målet med projektet, bakgrund, metod med mera. Projektbeskrivningen är något man gör före själva projektet och använder den som modell genom hela projektets gång.

Pitch

är en kort presentation som man gör om en idé, en produkt eller produktion till en kund, en producent eller ett företag. Pitchar är korta och ska vara så intressanta som möjlig.

Location scouting

är att leta efter inspelningsplatser där man kan filma. Detta är ett bra sätt att förbereda sig inför själva filmningen. Viktigt att tänka på angående inspelningsplatser är: ljus, ljud, trafik, område, parkering, kostnader, tillgång till elektricitet, pausrum för skådespelare och andra medverkande med mera.

Manuskript

är berättelsen om vad som ska hända i filmen. Även för dokumentärer skriver man manus. Manuset uttrycker vad och var man ska filma, hurdana karaktärerna ska vara, hurdan dialogen är och så vidare. I dokumentärmanus skriver man oftast de saker som man *vet* att kommer att ske i dokumentären.

Casting

innebär att man i pre-produktionsfasen söker efter skådespelare och andra medverkande som ska passa i olika roller. I dokumentärsammanhang gör man också

casting, men då fokuserar man mycket på hur intressanta personerna på riktigt är och därmed om de skulle vara bra karaktärer för dokumentären.

Nyckelscen

En avgörande scen i filmen. En scen som är viktig i dokumentären, och som kanske är en vändningspunkt i dokumentären.

2. Kort om dokumentär

Dokumentär är en film som dokumenterar olika perspektiv av verkligheten. Med andra ord fångar dokumentär verkliga handlingar genom kamerans lins. (Nichols, 2017) Dokumentärgenren skiljer sig från andra filmgenrer genom att dokumentärer sker i verkligheten medan andra filmgenrer är iscensatta. Dokumentärer är berättelser om ändringar som sker under en tidsperiod och handlar ofta om en personlig resa eller om ett samhälle. Dokumentärer är något som händer i *vår* värld och kan exempelvis handla om historia, natur, vetenskap eller personliga berättelser. (Nichols, 2017)

“Documentaries address the world in which we live in, rather than a world.” (Nichols. 2017 s.11).

I dokumentärer filmar vi det som tillhör den riktiga världen i stället för att hitta på olika karaktärer och händelser. Benämningen dokumentär formades av John Grierson som definierar dokumentär som “... the creative treatment of actuality”.

Dokumentären *Nanook of the North*, gjord av Robert Flaherty i 1922 anses vara den första riktiga dokumentären. Dokumentären handlar om Nanook och hans familj. De är inuiter som bodde i Norra Kanada. Även om *Nanook Of the North* blev en stor succé fick den också mycket kritik gällande etiken och representationen i dokumentären. (Nichols, 2017)

2.1 Representation och stereotyper

Har du en fördom om någon som du aldrig har mött? Eller en viss bild av en specifik kultur? Oftast påverkas vi omedvetet av vad vi ser framför oss. Hjärnan kan inte alltid skilja på vad som är verkligheten och vad som är fantasi. Vi kan föreställa oss i en situation och kroppen reagerar så som att du är i den situationen i verkligheten. Detta händer också omedvetet på det du ser på till exempel film. Som tittaren tänker man inte vem som har gjort filmen och varför.

Man kan lätt få en åsikt om den som syns i filmen, men vem är det egentligen som är bakom kameran? Och varför har personen gjort filmen?

Stuart Hall var en kulturteoretiker och sociolog. Han skrev teorier om representation, om att det nästan aldrig finns en verklig representation av evenemang, platser, historia eller till och med människor. Orsaken till detta är att det aldrig finns *en* sann mening. Hall påpekar att sättet hur man representerar andra på via medier kan ha en stor inverkan på tittarna:

“Representation is a complex business and, especially when dealing with 'difference', it engages feelings, attitudes and emotions and it mobilizes fears and anxieties in the viewer, at deeper levels than we can explain in a simple, common-sense way.”

Stereotyper skapas ibland omedvetet, även negativa stereotyper. Ifall man till exempel lagar en dokumentärfilm och inte känner till kulturen som filmen ska handla om tillräckligt bra kan negativa stereotyper skapas. Filmskaparen väljer vad som visas och vad som inte visas. En liten handling kan påverka hur tittaren ser på till exempel en person i filmen. Det är orsaken till att vi som filmskapare måste kunna identifiera om det förekommer stereotyper hos de vi porträtterar vare sig det handla om till exempel kultur, ålder eller genus.

I dokumentärer representeras kulturer, människor, sociala grupper, händelser, platser med mera.-Som tittare måste man tänka på vem som har gjort filmen och vilka intentioner ligger bakom. Jag skapar en åsikt om någon som jag aldrig har träffat - genom en filmskapare. Som filmskapare och tittare måste man komma ihåg att det aldrig finns en sann representation i filmvärlden. Som Nichols uttrycker det: “Documentaries are not a reproduction, it is a representation”. (Nichols. B. 2017)

2.2 Etik inom dokumentär

Det är viktigt att veta skillnaden mellan etik och moral. *Moral* är den personliga förståelsen av rätt och fel, gott och ont, vilket påverkar våra val i handlingar. Olika människor tycker att

något är rätt och andra tycker att det är fel. *Etik* kan däremot kallas för moralens teori, att man försöker komma på en slutsats *varför* något är rätt eller fel. (Kunskapsbanken, u.å) I dokumentärer är etik oftast närvarande och det är viktigt att diskutera om varför man tycker att något är rätt eller fel. Som filmskapare har du mycket ansvar vad du väljer att visa världen. Du påverkar människor med din dokumentär och det är du som har makten över vad som visas.

Dokumentären handlar om riktiga människor och händelser, och därför är det viktigt enligt Nichols att fråga sig själv frågan "Why are ethical issues central to documentary filming?" vilket man kan omformulera till "What do we do with people when we make a documentary?" När det kommer till fiktiva filmer använder vi riktiga skådespelare, men i dokumentärer filmar vi människor som är sig själva. Har vi som filmskapare ansvar för dem som är med i dokumentären och vad som sker i deras liv efter de är med i dokumentären? De som är med i dokumentären är riktiga personer som lever ett riktigt liv. Vad om publiken dömer karaktärerna? Vad om dokumentären avslöjar personliga hemligheter?

En viktig regel att komma ihåg när man gör en dokumentär, är att man måste kunna visa dokumentären för dem som är med i filmen. Man ska alltid få ett godkännande av subjektet. En annan regel är att subjektet alltid ska få en chans att representera sig själv i dokumentären. Med andra ord har filmskaparen en skyldighet att visa tittaren en sann representation av subjektet i dokumentären.

Som filmskapare måste man ha medkänsla för dem som är med i dokumentären. Det är viktigt att man gör en dokumentär om en person man gillar och respekterar. Om filmskaparen inte respekterar subjektet reflekteras det inte bara på det visuella utan också på hela dokumentärens handling och subjektet i dokumentären ses som den onda. Varför har filmskaparen rätt till att filma dessa personer som är med i dokumentären? Svaret är enkelt: filmmakaren och subjektet har kommit överens om att filmmakaren har rätt att filma subjektet.-

Det är viktigt att filmaren försöka skapa en god relation med subjektet och vinna hans förtroende. "The person behind the camera is just as much a character as the person on the screen." (Stop Making Sense, 2017)

Det är också viktigt att dokumentärer ger tittaren något att tänka på och väcker emotioner. Var inte rädd för att använda de mest emotionella scenerna även om de inte passar in i dokumentärens stil. Det är de scenerna som väcker diskussion.

Etik inom dokumentärgenren är ett viktigt tema inom filmbranschen. Enligt Nichols är också dokumentärfilmskaparens mål att öppna diskussionen om gott och ont i världen och att få publiken att tänka på hur man kan förändra världen till det bättre. En film som väcker etiska frågor kan leda till att människor samlas och diskuterar ett viktigt ämne vilket är betydelsefullt. Om en dokumentär väcker diskussion är det mer värd en miljon visningar. (Nichols. B. 2017)

Tips till tittaren: Tänk på vem som är bakom kameran och på det som sker på skärmen. Tänk minst lika mycket på vad som du inte ser i filmen och reflektera varför du inte ser det?

Tips till filmskaparen: Då du gör dokumentärfilmer om personer, vare sig du respekterar dem eller inte respekterar dem som personer bör du handla professionellt och etiskt. Filmen kan ha en stor påverkan på ditt subjekts liv.

2.3 Bill Nichols Documentary Modes

Dokumentärgenren har utvecklats sig ända från 1920-talet och har med tiden utvecklats i många olika riktningar som har resulterat i olika sorters stilar. Dokumentär är en filmgenre med många olika undergenrer. Dokumentärer är ett väldigt bra sätt att visa tittaren olika vinklar av verkligheten och ge tittaren en chans att lära sig mer om till exempel specifika teman.

Det finns olika typer av tekniker och stilar som skapar olika upplevelser för publiken. Enligt Nichols finns det sex olika *modes* eller stilar som dokumentärerna kan delas in:

1. **Expository mode - förklarande stil.** Denna stil används ofta i natur- och tv-dokumentärer. Den förklarande stilen har alltid en allvetande berättarröst som är känd som "voice of God". Denna stilen är vi mest bekanta med.

2. **Poetic mode - poetisk stil.** Poetiska stilen är oftast en subjektiv och abstrakt synpunkt om verkligheten. Strukturen är oftast uppbyggd med visuell bild, färg, stämning och ljud.
3. **Observational mode - observerande stil.** Den observerande stilen kallas för flugan på väggen eller *the-fly-on-the-wall*-stilen. Filmmakaren observerar karaktären, inget är iscensatt och allt ska verka naturligt. Man kan dock ifrågasätta hur naturlig man egentligen kan vara framför en kamera. Detta betyder att till exempel bilden ofta kan vara oskarp och skakande för att ge ett intryck av realism.
4. **Participatory mode - deltagande stil.** Denna stil är en ganska färsk stil i den dokumentära genren. I denna stil deltar oftast filmskaparen i dokumentären genom att ställa frågor och karaktären svarar medan båda syns i dokumentären. Stilen synliggör mötet mellan filmskaparen och subjektet.
5. **Reflexive mode - reflexiv stil.** Denna stil är den mest "osanna" dokumentär stilen som finns. Med denna stil är det nästan omöjligt att visa en objektiv och sann sida av till exempel en händelse på grund av att det finns så många olika processer. Stilen väcker oftast frågor och tveksamma tankar om subjektet hos tittaren. Stilen fokuserar därmed mest på filmskaparen och tittaren.
6. **Performative mode - performativa stilen.** Denna stil är den raka motsatsen till den observerande stilen. Stilen har oftast en historisk eller ett politiskt motiv. Dessa dokumentärer är oftast subjektiva och visar "hur det är att vara en av dem". Filmskaparen använder sina egna erfarenheter eller relation till ämnet som en utgångspunkt för att utforska något större.

Alla dokumentärer har olika stilar de passar in i. Dokumentärer använder alltid en eller flera av dessa modes i sin berättelse och det är inte fel att blanda ihop olika typer av dokumentära stilar. Dessa stilar är inte regler för att göra dokumentärer men de flesta dokumentärer passar

in i någon eller några av dessa stilar. Det är inget fel med att ”bryta en dokumentär stil” för att till exempel få med en scen som har en stor emotionell laddning. Under rubriken *diskussion* skriver jag vilken stil vår dokumentär har.

3. Jag vill göra en dokumentär, hur ska jag börja?

För att göra en dokumentär bör du ha ett tema om vad dokumentären ska handla om. Att göra en dokumentär tar väldigt lång tid och det är orsaken till att man ska brinna för det ämnet man gör dokumentär om. Hur väljer man ett bra ämne? Hur vet man att det är ett tillräckligt intressant ämne för att göra en dokumentär om?

Enligt Nichols är inget ämne för litet eller för stort. Du kan göra en dokumentär om vad som helst bara du brinner för det ämnet och har motivation för att lägga mycket tid på det. En av de viktigaste delarna när det kommer till att göra en bra dokumentär är att du som gör dokumentären har passion och tålamod för att filma just denna dokumentär. När vi låter våra intressen leda oss, märker vi ofta att vi blir nyfikna på ett ämne som kan bära en hel dokumentär. När man har passion för ett ämne reflekterar det också hur dokumentärens helhet och hur slutresultatet blir. Alla ämnen kan vara intressanta:

“What is important is that you as a filmmaker find a topic of genuine interest, deep concern, passionate investment, strong commitment, or abiding curiosity without the driving force of a highly motivated filmmaker, any topic may suffer, but with it, there is no limit to how successful the film can be.” (Nichols, 2017. s. 211)

På dokumentärkursen hade vi som gästföreläsare regissörerna Mari Bakke och Beathe Hofseth för att tala om vad man ska tänka på när det kommer till att börja göra en dokumentär. Enligt båda är det viktigt att börja med att fundera på ett tema du på riktigt brinner för. Orsaken till att du ska ha en passion för temat är på grund av att du kommer att

jobba med dokumentären i flera år, ibland även över ett decennium. Oftast hittar du ett tema som du brinner för innan du vet handlingen, och det är ok. Efter det kan du börja researchen och hitta en berättelse inom temat. Genom att intervjua olika människor så kan du hitta en berättelse värd att visa.

Filmskaparen måste alltid ha ett bra svar varför man vill göra precis denna dokumentär och varför det är just du som ska göra dokumentären. Om du pitchar dokumentären ska du vara förberedd på att besvara just dessa frågor. Även om du hittar ett tema som du brinner för, ska du fundera på om idén och hur historien utvecklas håller för en hel dokumentär.

Här är frågor enligt Nichols som du borde ha svar på **före** du börjar göra på dokumentären:

- Vems berättelse vill du berätta? Subjektets eller filmmakarens?
- Hur berättar du handlingen?
- Hur kan du få händelsen att vara spännande för tittaren?
- Kan du påverka hur slutet kommer att se ut?

4. Research

Research är ett av de viktigaste elementen i dokumentär. Utan research finns det inte en film att göra. När man börjar göra research måste man veta vad man ska göra research om. Ha först en idé om vad du vill göra för dokumentär och sedan kan du börja göra research. Fundera på hur du kan förmedla en berättelse om ämnet genom att göra research om till exempel *en karaktär* eller *flera karaktärer*. Du behöver inte veta hur din dokumentär kommer att se ut innan du gör research. De bästa dokumentär idéerna kommer genom research. Man hittar ofta något helt annat än man hade tänkt sig. När du hittar en karaktär ska du göra mer research om personen och hans bakgrund. Gå också omkring i olika miljöer och samla på bilder. Prata med folk, ringa upp folk och diskutera.

Efter att du har gjort research och förmodligen hittat en karaktär ska du fundera på hur dokumentärens dramatiska kurva kommer att se ut. Det är viktigt att tänka på vad du vill förmedla med dokumentären och om kan du påverka hur slutsatsen kommer att se ut. Hur kan du få händelsen att vara spännande för tittaren? Är idén tillräckligt bra för att man kan producera en dokumentär, eventuellt en kortfilm eller till och med en långfilm?

“Don’t be afraid of research. Choose a basic topic and basic head points”.

“Start from there,

How they talk,

How they walk,

How they feel, etc.”

-Annie Sulzberger

Tips: Fråga dig själv: Vad är min passion? Vad är jag intresserad av? Du kanske har någon tanke i huvudet just nu. Var inte rädd för att göra research eftersom du kommer förmodligen ändå att hitta en intressant berättelse du vill förmedla. (Bakke M., Hofseth B., Sulzberger, A., 2023)

4.1 Research för att hitta en karaktär

Följande kapitel baserar sig på anteckningar jag gjorde från Beathe Hofseths föreläsning om hur hittar man en bra karaktär.

Efter att man har gjort research om ett visst ämne har man förmodligen bestämt sig vad dokumentären ska handla om, kan man fundera på om man vill använda en eller flera karaktärer. Att hitta den bästa karaktären kan vara svårt, valet av karaktär är viktigt eftersom valet påverkar också hur den slutliga filmen kommer att bli. En del människor kan i verkligheten verka strålande, men på film förmedlar de inte samma effekt - och samma gäller andra vägen. Gör många intervjuer med kamera för att se vem som är naturlig framför kamera och vem inte är det.

Man märker också hur miljön påverkar hur öppen personen är. Om någon verkar speciellt intressant som karaktär, men är lite onaturlig framför kameran, låt då personen vänja sig vid kameran. Det är också viktigt att fånga sårbarheten i en karaktär och få tittaren känna sympati.

Efter att man har valt karaktären är det viktigt att lära känna personen i fråga i många veckor, månader och till och med år. Se hur karaktären agerar med sina vänner och sin familj, då hen är ensam, hemma, och hur hen reagerar på olika situationer. Allt detta ingår i researchfasen med målet att hitta den perfekta personen för karaktären. Man ska aldrig heller kritisera karaktären.

”Genom att tillsammans skapa karaktären, blir karaktären starkare.”

-Beathe Hofseth

Det är också väldigt viktigt att välja en karaktär som har tid till att medverka i dokumentären. Man ska inte tvinga någon med. Det gör allt lättare när huvudkaraktären är lätt att jobba med och entusiastisk inför filmandet av dokumentären.

Alla människor beter sig olika i olika situationer. Det är viktigt att få en karaktär att vara sig själv även om kameran är närvarande. Som Nichols påpekar: “The presence of a camera is not as different from meeting a new person”. (Nichols, 2017.)

4.2 Hur närmar man sig en miljö?

Efter att du har ett ämne för dokumentären, ska du fundera på hurdan miljön ni ska filma i. Det är viktigt att du känner miljön väl innan du börjar inspelningen. Att vara öppen och att göra research om till exempel kulturen är väldigt viktigt. Ta ansvar för dina handlingar, det vill säga kontrollera dina känslor och tänk igenom om filmens handling är acceptabel i den miljön du befinner dig i. Det är viktigt att man gör ordentlig research på miljön innan man tar sig på plats. Gör alltså en grundlig research om karaktärerna och kulturen!

Hur närmar man sig miljön med kamerateamet? Kan kamerateamet vara hur stort som helst eller är det bäst att vara så få som möjlig? Detta har en stor betydelse för hur man lyckas fånga karaktärerna på bild och i ljud i filmen. I en observerande dokumentär är det viktigt att vara så osynlig som möjligt. Det är också orsaken till att man vill känna till miljön i förhand så man vet hur man kan röra sig i miljön eller till exempel klä sig på ett visst sätt som är kulturellt acceptabelt. Hurdan utrustning ska man ha med sig? Vill man att mikrofonen ska synas? Med hurdan kamera vill man fånga bilderna, ska man filma på stativ eller utan? Hur tung kommer kameran vara, behöver man eventuellt en Easyrig? Ju mer som är planerat i förtid, desto lättare är det att koncentrera sig på själva händelserna.

Det är viktigt att planera i förväg och komma ihåg den ursprungliga planen på inspelningsplatsen, men man ska också komma ihåg att vara flexibel. “Be in the moment” om någonting “off script” händer och då gäller det att tänka snabbt! Med att vara observant kan man lyckas fånga en helt ny scen, eller till och med en nyckelscen som kan avgörande för dokumentären.

Det är alltså viktigt att respektera den miljö man filmar i, ha representation i tankarna och undvika stereotyper. Planera och gör research innan ni går på plats med utrustningen. Det är

också viktigt att de som blir filmade är komfortabla med dig och ditt filmteam och att du som filmskapare är så öppen som möjligt.

4.3 Att skriva manus för dokumentär

Även om filmskaparen dokumenterar perspektiv av verkligheten finns det alltid ett manus som filmskaparna följer genom filminspelningarna. För att kunna göra ett manus bör man först ha en idé vad dokumentären ska handla om och det sker i research processen. Det är viktigt att man vet *budskap*, *syfte* och filmens *målgrupp* innan man börjar med manuset. För att få en bra bild av filmens innehåll ska man göra en synopsis för filmen – det vill säga en summering om handlingen. I synopsis beskrivs alla de stora händelser som sker i berättelsen. Efter att du har gjort synopsisen får du en bra översikt över berättelsen och om den är tillräckligt bra för en dokumentär.

Nu kan manusprocessen börja. Genom att skriva manus finner man kärnan i projektet. Med hjälp av manuset finner man också bättre själva budskapet i filmen, vilket i sin tur styr filmskaparens val av vad som ska filmas och hur det filmas. Manus hjälper att ge struktur åt historien. Det gör det också lättare att inte filma situationer som inte är väsentliga. Man inser att man inte behöver inte följa huvudpersonen hela tiden och mindre materiellmängd underlättar också klipparens arbete i postproduktionen.

Saker som är viktiga att komma ihåg när du skriver manus är att alltid skriva i presens. När du skriver manuset är det viktigt att du ser berättelsen hända framför dina ögon och när man skriver i presens dras läsaren också lättare in i berättelsen. Det är viktigt att huvudpersonen har ett mål eller ett motiv. En konflikt är viktig i ett manus som karaktären överkommer i slutet av dokumentären.

Det är alltså viktigt att man känner huvudkaraktären väldigt bra innan man skriver manuset. Det är också avgörande att huvudkaraktären känner sig trygg och att hen kan lita på dig. När man litar på någon känner man sig komfortabel att berätta mer personliga historier och detta kan vara avgörande för en bra dokumentär. Då får man ett personligt och intressant manus.

4.4 Rabigers fem punkter

Michael Rabiger är filmskapare och filmteoretiker. Han har skrivit boken *Directing the documentary* (2020) som handlar om dokumentärprocessen. I boken rekommenderar han fem punkter som man ska fråga sig själv när man ska göra en dokumentär. Dessa fem punkter hjälper dig också att förstå handlingen i filmen och få en tydlig struktur i din dokumentär.

1. In life I believe that - I livet tror jag att...

Under denna punkt skriver du vad du tycker är viktigt i livet som du kan använda som ett tema i din dokumentär

2. We want to show this in action by - Vi vill visa denna handling genom att...

Hur vill du förmedla dokumentärens tema? Hur visas handlingen visuellt i dokumentären?

3. My main character is - Min huvudperson är...

Beskriv huvudkaraktären.

4. The main conflict in our film is that - Vår huvudkonflikt i filmen är...

Beskriv konflikten i dokumentären.

5. We want the audience to feel - Vi vill att tittaren ska känna...

Vad vill du att dokumentären ska väcka för känslor? Vad vill du få fram med dokumentären? Har handlingen en djupare mening. Ska dokumentären väcka diskussion?

5. Introduktion till dokumentären *Drømmefanger*

I detta kapitlet beskriver jag kort kursbeskrivningen för dokumentärkursen jag gick under i på mitt utbyte i Oslo. I och med kursen föddes så småningom dokumentärfilmen *Drømmefanger* som sedan beskrivs steg för steg, från research ända fram till premiären, i de fyra följande kapitlen.

5.1 Kursbeskrivning

I kursen *FTV 210–1 23H Dokumentar* får man färdigheter för att producera en dokumentär. Man utgår från att studeranden har från tidigare allmän kunskap om dokumentär som genre. Kursen ger studenten teoretisk kunskap och praktisk erfarenhet om dokumentärproduktion. Etiska diskussioner står också centralt i alla produktioner. Kursen är på bachelornivå och ger 30 studiepoäng.

” Arbeid med dette emnet skal gi studentene kunnskap om dokumentar som sjanger. Emnet skal gi studenten teoretisk kunnskap om og praktisk erfaring med dokumentarfilmproduksjon. Emnet skal gi studenter ferdigheter til å lage dokumentarfilm fra ukjente miljøer på en profesjonell måte. Emnet skal være bevisstgjørende i forhold til hvordan våre egne holdninger påvirker filmene vi lager, og etiske diskusjoner står sentralt i alt arbeid.” (Kristiania studieguide, 2023)

Under kursens gång har vi haft föreläsningar, gästföreläsningar, praktiska uppgifter, intervjuövningar, gjort korta dokumentära porträtt om oss själva och haft olika sorters presentationer framför klassen. Syftet med presentationerna var att bli komfortabla och mer självsäkra när vi har pitch. Examensuppgiften går ut på att man ska göra en dokumentär om ett ämne som är i en okänd miljö. Den okända miljön som klassen valde var stadsdelen Grønland i centrala Oslo som är känd för sin mångkulturella miljö.

6. Research för dokumentären *Drømmefanger*

Vår grupp bestämde oss för att börja med vår research om Grønland genom att gå till stadsdelen. Vi gick runt och besökte lokala restauranger, barer, kaféer, butiker, klubbar och

även frisörer för att prata med folk och för att få inspiration för vad vår dokumentär kunde tänkas handla om.

Vi tog bilder och bandade in diskussioner som vi hade med lokalbefolkningen. Vi intervjuade dem om bland annat deras favoritsysslor och vad det tyckte om göra i Grønland. Beroende på vad de berättade gick vi till det stället de nämnt för att få mer information. Vi hörde massa intressanta historier, men vi kände att de ämnen som kom upp inte var riktigt det vi sökte efter. Det var viktigt för vår grupp att hitta något som alla var intresserade av.

Efter två timmars research satte vi oss ner på ett café för att ta en paus. Vi i gruppen kände inte varandra från tidigare så det var en perfekt stund att lära känna varandra. Vi diskuterade om vad man gillar att göra på fritiden. Vi började diskutera om dans och det kom fram att vi alla någon gång i livet hade dansat, mer eller mindre. Då berättade en av tjejerna att hon hade gått förbi en affisch om ett dansprojekt på Tøyen (som hör till stadsdelen Grønland). Eftersom alla hade erfarenhet av dans, bestämde vi oss för att göra mer research om affischen.

Figur 1. Affisch på projekt *Drømmefanger*. Foto: Sara-Sofie Villum

På affischen stod det att Norges dansförbund har ett projekt som heter *Drømmefanger* - en danskurs som ger alle möjlighet att dansa. Man erbjuder danstimmar för alla som vill dansa

men kanske inte har råd att betala för dyra danskurser. För att kunna delta i *Drømmefanger* måste man enbart betala en medlemsavgift på 150 NOK per år, vilket motsvarar ungefär 13 euro. Det finns kurser i breaking, K-pop, popping, African house och African fusion. Danstimmarna hålls på olika ställen runt om i Oslo, men mest på Tøyen. Kurserna arrangerades vecka 37 – 47, med en avslutningsshow den 1. december 2023 för alla som deltagit. *Drømmefanger* betyder drömfångare på svenska, vilket vi tyckte var ett väldigt fint namn.

Vi fortsatte med vår research genom att googla och studera projektets sociala medieplattformar. Diskussionen var livlig och det publicerades något varje timme. Efter att gjort en ordentlig research valde vi att skicka e-post till den huvudansvarige för *Drømmefanger*-projektet. Vi planerade in ett möte med projektansvarige för att intervjua henne. Före intervjun var det viktigt att planera frågorna. Vi gjorde väldigt bra research innan vi gick till intervjun.

Vi satt ner oss och diskuterade i över en timme i sträck. Att banda in diskussionen var ett bra beslut eftersom man inte kommer ihåg alla detaljer efteråt. Vi fick massor med information om *Drømmefanger*-projektet och om de barn, unga och vuxna som aktiva. Då visste vi om att vi ville göra en dokumentär om en av dansarna. Vi frågade projektledaren om hon visste någon som skulle kunna vara med i vår dokumentär och hon berättade om en ung vuxen som hade flyttat från Kuba för ett år sedan och med hjälp av *Drømmefanger* haft chansen att fortsätta dansa och lära sig norska. Hon heter Alondra.

6.1 Hur närmar vi oss dansmiljön

Vi bestämde oss för att alla betala medlemsavgiften och delta på en danstimme för att se hur stämningen på danstimmarna var. Vi ville helst möta Alondra, men frågade också om andra var intresserade av att medverka i vår dokumentär. Vi var med på några danstimmar innan vi introducerade oss själva. Senare presenterade vi oss och berättade vad vår intention var. Det var lite svårt att presentera oss för alla eftersom det var flera som varken kunde norska eller engelska. Vi pratade mycket med lärarna som blev bekanta med oss.

6.2 Alondra

Efter att vi fick höra om Alondra, blev vi genast intresserade. Vi bestämde oss för att inte sätta meddelande till henne eftersom vi först ville möta henne personligen. Det var viktigt för oss att göra ett bra första intryck på Alondra. Vi deltog på danstimmen som Alondra brukade vara på, men den gången var hon var inte där. Då bestämde vi oss för att sätta meddelande till henne på Instagram och fråga om hon ville möta oss. Eftersom vi hade fått informationen om att Alondra precis börjat prata norska, var vi inte säkra om vi skulle kommunicera på norska eller engelska. Vi valde att skriva meddelandet på norska.

Alondra svarade att hon var intresserad av att vara med i dokumentären, så vi bestämde oss för att träffas och diskutera vidare. Alondra har lärt sig väldigt bra norska på ett år, vilket var imponerande. Hon tyckte vår idé verkade rolig och att hon kunde medverka i vår dokumentär. Vi märkte ganska snabbt efter att vi hade träffat Alondra att hon var snäll, omtänksam och en väldigt fin person. Precis det vi önskade att hon skulle vara.

Vi hade kameran med på några av våra möten för att se hur hon är framför kameran. Alondra var lite nervös första gången, men efter andra gången hade hon redan vant sig med kameran. Alondra är en person som är både strålande i verkligheten och med kamera. Kameran lyckades fånga Alondras fina personlighet. Alondra är absolut en person som vill vara framför kameran. Hon gör mycket videor på TikTok och Instagram, vilket också var perfekt för arkivmaterial.

Vi träffade Alondra fem gånger innan vi intervjuade henne för dokumentären. När vi hade en dynamisk intervju var Alondra mer sig själv, det vill säga då Alondra hade möjligheten att röra på sig och göra något annat medan hon blev intervjuad. När vi hade en "sit down"-intervju funderade Alondra mer på vad hon sa, vilket ledde till att hon använde mycket mer utfyllnadsord. Miljön i intervjun påverkade Alondras nervositet och hon kunde inte sitta still. Som tur fick vi Alondras syster Alexandra med på några av intervjuerna. Alondra och Alexandra har en väldigt fin syskonrelation som också kameran lyckades att fånga.

*Figur 2: Alondra Duvergel
Foto: Stina Myhre Pedersen*

Tvillingarna Alondra och Alexandra flyttade till Oslo från Kuba för drygt ett år sedan. Alondra är 19 år gammal och går i gymnasiet *Nydalens videregående*. De gör allting tillsammans, men dans är ändå Alondras passion och Alexandra är hennes största fan.

*Figur 3: Alondra Duvergel och Alexandra Duvergel
Foto: Stina Myhre Pedersen*

Figur 4. Første intervjun med Alondra. Foto: Stina Myhre Pedersen

6.3 Synopsis – første versjonen

Alondra føler seg ensom og vil gjerne være en del av et fellesskap. Hun synes det er vanskelig å lære seg norsk språk og kultur. Alondra starter på dans i Drømmefanger, hvor hun blir kjent med andre unge. Mens de trener til et avslutningsshow i november, utvikler Alondra bedre ferdigheter i både dans og norsk språk. Alondra opptrer på avslutningsshowet. Hun opplever å være en del av et fellesskap i Norge, og får troen på at hun kan få til hva hun vil, selvom hun ikke er norsk.

6.4 Drømmefangers fem Rabigers punkter

In life we believe that everyone should be accepted no matter who they are and where they come from.

We want to show this in action by portraying a former professional dance student who is feeling different from other dancers in Cuba. In Norway she is given the opportunity to be a part of a dance studio where she can be her full self

Our main character is Alondra. She loves to dance but feels different from other dancers in Cuba because she is the only one with “different” shapes. Now she lives in Norway where she is given the opportunity to dance at *Drømmefanger*. At *Drømmefanger* she feels accepted for the person she is

The main conflict in our film is that Alondra wants to be a part of a community where she feels accepted.

We want the audience to feel inspired and believe that they can be free to do whatever they want no matter who they are.

7. Inspelningsperioden

Det var viktigt för oss att vi är så osynliga som möjligt på danstimmarna. Så vi bestämde oss för att bara ha fotografen in på danstimmen. Regissören berättade till fotografen vad hon vill att fotografen filmar på danstimmen.

Jag som hade ansvaret för ljudet fick mygga upp Alondra före danstimmen började och kontrollera att mikrofonen fungerade och att ljudet var på en bra nivå så att ljuden inte ”pikar”. Vi använde alltså en mikrofon kopplad i kameran för att få med till exempel lärarens prat och mick på Alondra för att fånga hennes andning. Jag var också producent vilket betyder att jag gick runt och frågade folk om de gick med på att synas i bakgrunden, samtidigt som jag tog reda på vilken musik som användes på danstimmen så att jag kunde söka upp rättigheterna senare.

Vi var väldigt glada över att alla deltagare på danstimmen var väldigt komfortabla med att vi filmade Alondra. Det var ingen självklarhet eftersom det alltid tar tid för människor att bli komfortabla med en kamera, det är som att möta en ny person.

Vi använde hela produktionen kameran Canon C70 och ibland använde vi en handycam för att få mer estetik i bilden. Vi valde att filma dansscenerna med easyrig för att få med rörelser i bilder och för att kunna vara mer observerande. Vi valde också att försöka gömma micken på Alondra, men det var inte det viktigaste.

*Figur 5: Alondra förbereder sig för danstimmen. Crewet tar en teknisk test.
Foto: Sara-Sofie Villum*

7.1 Motgångar under produktionens gång

Under pre-produktionen hade vi mycket tid för att planera produktionen, men vi hade också tid för att lära känna varandra. Vi diskuterade hur vi alla jobbar i ett team och gjorde ett teamkontrakt som alla signerade. Kontraktet innehöll till exempel våra arbetsuppgifter och personliga mål för produktionen. Alla var eniga om att vi ville göra en så bra dokumentär som möjligt, men vårt viktigaste mål var att vi har roligt tillsammans. Ett annat mål var att lära känna Alondra så väl som möjligt och få henne att känna sig komfortabel med oss. Vårt team kom överens väldigt bra, även om vi hade komplicerade motgångar och ibland kändes som allt föll ihop.

Pre-produktionsfasen gick som tänkt, men allt efter det kunde ibland ha gått bättre. Den första motgången vi hade var kommunikationen med Alondra. Eftersom språket ibland var ett hinder för oss misslyckades vi att tydliggöra syftet med dokumentären för Alondra.

Vi kommunicerade med Alondra via meddelanden och det visade sig att inte vara det bästa möjliga sättet att kommunicera. Ibland fick vi inte ett svar vilket påverkade negativt inspelningsplanen och tidtabeller. Till slut var lösningen simpel, Alondra var bättre på att kommunicera när man ringde till henne. Hon hade också både skola och jobb som hon prioriterade, vilket betydde att hon hade en väldigt hektisk tidtabell.

Under inspelningsperioden hade vi några andra motgångar som vi som tur lyckades lösa. En var att vi inte fick filma i Alondras hem. Alondra och hennes syster bor med deras moster och hon tyckte inte om tanken att filma i deras hem. Detta fick veta samma dag som vi skulle ha inspelningar hos Alondra. Vi förklarade att vi bara skulle filma i Alondras rum, men vi fick ändå inte komma. Mostern ville inte heller vara med i dokumentären och vi fick det intrycket att hon inte tog oss seriöst, vilket var väldigt synd. Vi respekterade mosterns åsikt och vi löste det genom att filma i regissörens lägenhet.

Om vi under location scoutingen i pre-produktionsfasen hade föreslagit för Alondra att vi vill filma i hennes rum och att vi gärna vill besöka inspelningsplatsen i förväg, skulle vi förmodligen fått veta mosterns hållning tidigare och kunnat fortsätta leta efter ett alternativt rum att filma i i tid.

Liknande motgång hade vi också med en av Alondras danslärare. Vi fick inte filma Alondra på hennes danstimme, vilket vi respekterade. Medan vi filmade Alondra göra sig klar inför

danstimmen, kommenterade läraren något negativt om vårt team. Vi tyckte det var väldigt synd eftersom vi bara är studeranden och hade respekterat hennes begäran. Även om Alondra hade en lärare som inte tyckte om oss, hade hon många andra danslärare som var hyggliga och som ville vårt bästa.

*Figur 6: Alondra och Alexandra ser på gamla videor från Kuba.
Foto: Stina Myhre Pedersen*

35 *Figur 7: Regissören Sara-Sofie berättar till Alondra och Alexandra vad vi ska filma till näst. Foto: Stina Myhre Pedersen*

Jag beslöt att inkludera vår första synopsisversion i detta lärdomsprov eftersom vi märkte att handlingen i filmen inte kommer bli som vi hade tänkt. Vi hade svårt att klippa dokumentären till det vi ville. Vi hade många kvällar då vi var nära på att bryta ihop. Vi hade en röd tråd att följa, men något kändes inte rätt. Under postproduktionen hade vi möten med vår lärare för att visa vår struktur för dokumentären, vi kom på plats med ingenting. Detta var vårt största hinder. Vi tvingades att tänka ”utanför boxen” och fundera på vad Alondra egentligen vill i livet. Det var så tydligt när vi förstod att Alondra vill att hennes familj återförenas.

7.2 Synopsis - andra versionen

Det som *Drømmefanger* egentligen handlar om efter klippet kan summeras så här:

Alondra og hennes søster flytter fra Kuba til Norge for å få bedre muligheter i livet. Alondras mål er å samle nok penger for å få moren hennes fra Kuba til Norge. Alondras egentlige drøm er å bli profesjonell danser, men hun må nå gi opp denne drømmen for å oppnå en annen drøm.

8. Feedback och premiär

Premiären för *Drømmefanger* tog plats den 12. december 2023. I premiären fick vi se alla dokumentärer som var gjorda av alla i klassen. Allt som allt fanns det nio dokumentärer som vi såg. Det var intressant hur alla nio dokumentärer var olika även om vi alla hade Grønland som miljö. Alla hade lyckats väldigt bra med sina dokumentärer.

Vi fick mycket beröm av publiken och av våra lärare. Den kommentaren vi fick mest av publiken var att “man blev så glad när man såg dokumentären” och att det var en *feel good*-dokumentär. Lärarens kommentar var att vi hade lyckats hitta en väldigt fin karaktär för dokumentären, att dokumentären var visuellt fin och att det fanns en tydlig handling i filmen.

Det som betydde för oss mest var Alondras och Alexandras åsikt om filmen. De var positivt överraskade hur bra jobb vi hade gjort och hur fin handlingen var. Alondra och Alexandra var väldigt tacksamma för att vi hade filmat dem. I premiären satt vi alla tillsammans och njöt av dokumentärerna. Vi tackade Alondra och Alexandra för att de har velat vara med i dokumentären. Vi kramades, tacka dem igen och sade till slut adjö.

Figur 8: Alondra, Alexandra och hela filmteamet på premiär.
Foto: Peter Stenseth

8.1 Frågor till filmteamet

1. Tycker ni att Alondra lita på oss som filmskapare? Hade hon högre eller lägre förväntningar om dokumentären?

“Jeg tror Alondra var noe usikre på oss, siden vi ikke kjente hverandre fra før. Likevel følte jeg hun ble mer og mer komfortable med oss etter hvert i produksjonen. Jeg tror hun hadde litt større forventninger da vi startet, men skjønnte til slutt at vi bare er studenter. Likevel tror jeg hun var svært fornøyd med dokumentaren.”

“She (or the family) did not trust us enough for filming at their home. But I felt that she trusted us a lot because she told us a lot about her family, dreams and challenges in life.”

“Jeg fikk følelsen av at hun trodde på at vi visste hva vi gjorde, og var komfortabel i opptak. Hun hadde nok høyere forventninger enn vi trodde.”

2. Vad lyckades vi bäst med i förproduktionsfasen?

“Jeg mener vi var flinke på å skape en historie i pre produksjon. Vi gikk ikke bare ut å filmet, men vi filmet med en intensjon.”

“I think we did a good job participating in a dance class as a part of our research. Drømmefanger trusted us because we were dancers ourselves.”

“Jeg synes vi var gode til å videreutvikle ideer.”

3. Påverkade vår passion till dans dokumentärens slutresultat? Vad för fördelar hade vi när vi alla hade dansat tidigare?

“Jeg tror lidenskapen vår hadde noe påvirkning på sluttresultatet. Vi visste alle hvor vi ville med filmen. I tillegg kjente vi godt miljøet fra før av.”

“Yes, because we showed Drømmefanger that we like to participate in dance classes ourselves I think they trusted us more. And I think you can see in the film that we are in love with dance and wanted to show Alondra dancing a lot. We understood Alondra’s dream about being a professional dancer and took it serious even though a lot of people say that u cannot dance for a living.”

“Jeg tror ikke vår passion for dans hadde så mye innvirkning på ferdig film, men heller i pre-produksjonen. Vi visste kanskje allerede hvilke spørsmål som kunne få frem følelsene vi ønsket.”

9. Diskussion

Även om handlingen i dokumentären ändrades, lärde vi oss väldigt mycket om pre-produktions- och researchprocessen. Vi skulle inte ha gjort en så fin dokumentär om vi inte skulle ha lagt så mycket tid på planeringen. Researchfasen kunde inte ha gått bättre. Bra research var nyckeln till vår produktion. Vi valde att inte göra om det första möjliga temat vi stötte på, utan vi gjorde mer research så att vi hittar vårt tema som vi brinner för. Vi hade inte bråttom med att börja filma på grund av att vi ville först lära känna Alondra och miljön så att vi skulle få det bästa möjliga resultatet.

Vi lyckades hitta en karaktär som var intressant och fin i verkligheten, men även på kamera. Vi hade tur att vi hitta en så fin person som Alondra. Men var det tur eller bara tack vare vår tid som vi satt på researchfasen? Vi reflekterade mycket på hur vi representerar Alondra i dokumentären och varför är det vi som står bakom kameran i denna dokumentär. Vem är egentligen vi som är bakom kameran? Fyra tjejer som har dansat mer eller mindre i livet och är vana med dansmiljöer. Alondra diskuterar lite i dokumentären om hur svårt det är att vara i ett annat land än sin kärnfamilj, vilket jag och regissören kan på sätt och vis kan relatera till. Jag är utbyteselev från Finland och regissören Sara-Sofie är utbyteselev från Danmark.

Vi valde att representera Alondra genom kärlek och empati. Egentligen kan jag inte se att vi hade några etiska problem under produktionsprocessen med vår huvudkaraktär. Jag tror att vi lyckades vinna Alondras förtroende. Efter att vi hittade ett gemensamt språk till slut och vi lyckades förklara filmens syfte under produktionsprocessens gång, fungerade samarbetet med Alondra ganska smärtfritt. Å ena sidan var det ibland problematiskt att hon nu fått ett jobb och inte hade så mycket tid för filmningarna, men å andra sidan var det på sätt och vis en lyckospark för filmen eftersom vi då började förstå vad filmen egentligen ska handla om. Även om vi först insåg det i klippet.

Medan vi filma Alondra försökte vi följa vårt manus men på samma gång vara öppna om det händer något oväntat. En av nyckelscenerna i vår dokumentär är när Alondra och Alexandra dansar i deras kök till en låt de har lyssnat på när de varit små. I den scenen får man se hur söta och nära syskonen är. Scenen passar inte egentligen in i handlingen, men vi tog valet att ha den med på grund av att den väcker känslor för tittaren.

Dokumentären Drømmefanger är en blandning av deltagande och observerande stilen. Den dominanta stilen var den deltagare stilen. På grund av att vi som filmteamet ibland ställde frågor till Alondra och hon berättade sin historia genom intervju.

Vi lyckades hålla en professionell och rolig stämning i gruppen, vilket var de viktigaste punkterna i vårt teamkontrakt. Kommunikationen i teamet gick väldigt bra även om vi pratade olika språk. Fotografen och klipparen var från Norge, så de förstod både mig som pratade svenska och regissören som pratade danska. Jag och regissören pratade engelska i början med varandra men i slutet av produktionen började jag förstå lite danska, men bara lite. I slutet av utbytet märkte jag hur mycket norska jag har lärt mig. I början av kursen förstod jag ungefär hälften av det läraren sa. Jag och den danska berättade för varandra vad vi förstod och det var förvånande hur vi förstod olika saker. Halvvägs i kursen förstod jag allt. Kommunikationen med Alondra gick väldigt bra. Hon förstod mig väldigt bra, eftersom jag hade lärt mig norska när vi möttes för första gången. Det var viktigt för mig att lära känna henne så att hon kan lita på mig.

Jag är väldigt tacksam över min tid här i Norge och att jag har haft äran att få vara med i denna produktion. Jag har lärt mig mycket nytt och jag hoppas att lärdomsprovet har varit lärorikt för läsaren eller att jag har inspirerat någon för att åka på utbyte till Oslo.

10. Tio tips till dokumentärfilmskaparen

1. Gör en dokumentär om det du har passion för. Du kommer inte producera en bra dokumentär om du inte tycker om ämnet.
2. Skriv ner era gemensamma mål för produktionen och hur ni ska samarbeta. Gör ett teamkontrakt.
3. Lär känna subjektet i dokumentären VÄL innan filmning. Se till att subjektet känner dig lika mycket. Det är viktigt att ha en stor respekt för de som medverkar i dokumentären och skapa förtroende genom produktionens gång. Man avslöjar ofta hemligheter till den man litar på.
4. Gör en projektbeskrivning. Den påminner om vad du behöver filma under produktionsfasen.
5. Fundera på hur du som filmskapare representerar subjektet och undvik negativa stereotyper. Tittaren kommer att forma åsikter om subjektet och det är du som har ansvar för det.
6. Varför är det precis *du* som ska göra denna dokumentär. Varför vill du stå bakom kameran och göra en film om det ämnet du har valt?
7. Skapa ett bra team. Du kommer att jobba med dessa människor länge så det är viktigt att ni har en bra stämning i teamet. Det är viktigt att vara professionell, men också ha det roligt tillsammans. Gör något utanför produktionen för att lära känna varandra väl.
8. Våga bryta regler. Om det är något som inte passar in i en dokumentär stil är det mindre värd än en stark scen. Emotionen i dokumentären är viktigare.
9. En bra diskussion är värt mer än miljon visningar.
10. Var inte rädd för research. Våga fråga!

ALONDRA
PEREZ DUVERGEL

ALEXANDRA
PEREZ DUVERGEL

DRØMME

fanger

EN DOKUMENTAR OM DRØMMER & DANS

HØYSKOLEN KRISTIANIA PRESENTERER DRØMMEFANGER MED ALONDRA PEREZ DUVERGEL & ALEXANDRA PEREZ DUVERGEL & TANIA MARIA DUVERGEL SILVEIRA REGI SARA-SOFIE VILLUM PRODUSENT LINNEA AHLSTEDT FOTO VILDE WALLE VIKEN KLIPP STINA MYHRE PEDERSEN TAKK TIL DRØMMEFANGER & INGUNN ECKHOFF GJEITNES & JOEL RAMIREZ & HANNE WESTGÅRD & KRISTIN EKKER

PREMIERE I DESEMBER 2023

Figur 9: *Drømmefangerens* poster

11. Källor

Academic Educational Materials. (11 December 2016) *What is a case study?* [Video]. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=Sv7j4uuu-VY>

B. Hofseth, M. Bakke & A.Sulzberg. (2023) Research [muntl.]. Föreläsning: Hösten 2023

Bylund. C., Liliequist, E., Kallenberg. K. S. (2021) *Autoetnografisk etnologi - en inledning* Kulturella Perspektiv, vol. 30. Tema: Autoetnografi, s. 1–6.

<https://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1587767/FULLTEXT01.pdf>

Dahlgren. P./Voodoo Film (2020) Så skriver du ett filmmanus

<https://www.voodooofilm.org/artikel/manus>

Denscombe, M. (2014). *The Good Research Guide: For Small-scale Research Projects*. 5. uppl., Maidenhead, Berkshire: McGraw-Hill Education

Hall, S. (1997). *Representation: cultural representations and signifying practices*. London: Sage Publications Ltd

Hals.C./Projektledning. (2018) *Projektbeskrivning: Innehåller all relevant information för projektet*. Projektledning.se

<https://projektledning.se/projektbeskrivning/>

Høyskolen Kristiania studieguide (2022) Emnebeskrivelse FTV210 - Dokumentar

<https://www.kristiania.no/studieportal/school-of-arts-design-and-media/bachelorniva/ftv210/dokumentar>

Katherine-Selway(29 augusti 2017) Bill Nichol's 6 Modes of Documentary

<https://liftoff.network/bill-nichols-6-modes-documentary/>

Nichols. B (2017) Introduction to documentary (Kap. 6). Press

Kunskapsbanken (u.å) Etik & Moral

<https://kunskapsbanken.cancercentrum.se/diagnoser/palliativ-var-d-av-barn/var-d-program/etik-i-barnsjukvarden-och-sjalvbestammande/>

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *InterViews: Learning the craft of qualitative research interviewing* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.

Merriam, S., 1988, *Fallstudien som forskningsmetod*, Studentlitteratur, Lund.

Mrs Fisher. (2018). Stuart Hall's Representation Theory – Simple Guide For Students & Teachers <https://www.youtube.com/watch?v=HxK5CXfKSCI>

Nichols. B (2017) *Introduction to Documentary. Third Edition*

Selway. K./Lift-Off Global Network (2017) *Bill Nichol's 6 Modes of Documentary*.
Liftoff.network.
<https://liftoff.network/bill-nichols-6-modes-documentary/>

StopMakingSense. (2017) Ethics of Documentary
<https://www.youtube.com/watch?v=EEuMExQoj74>

TEAMKONTRAKT

1. ROLLER

Ansvarsområdet til gruppemedlemmer:

- Linnea: Produsent, lyd
- Sara-Sofie: Regi
- Stina: Klipp, B-foto, lyddesign
- Vilde: Fotograf, grade

2. Resultatmål

Hvor ligger vi lista på sluttprosjektet?

Vi har et mål om å ende opp med en kul og leken film som inspirerer seerne. Vi håper at resultatet reflekterer godt samarbeid og at vi har hatt det gøy med å lage filmen. Vi håper dette kan bli en film vi er stolte av, og vil vise som en del av vår portefølje. Det er viktig for oss at alle på gruppa føler eierskap til filmen, og har fått læringsutbytte.

3. Personlige mål:

Hva er hver enkelts personlige mål med produksjonen? Hvordan sikre at alle får en faglig utvikling?

Linnea - Jag vill göra en bra dokumentär och utveckla mig till att vara en bra producent inom dokumentärgenren. Jag vill lära mig att kunna ta mer beslut, stå bakom mina beslut och vara mer självsäker. Jag vill också lära mig att vara ansvarig för ljudet på settet. Mitt mål är att lära mig nya saker från både att vara producent och ljudpersonen på fältet. Jag försöker använda så mycket av min tid på att fokusera mig på dokumentären men ibland vill jag njuta av mitt utbyte. Jag skriver också på mitt examensarbete och behöver mycket tid för det, men jag försöker göra mitt bästa med att jobba med dokumentären.

Sara-Sofie - Jeg ønsker at utvikle mine kunstneriske evner som regissør og kreativ leder. Jeg vil gerne blive bedre til at arbejde med medvirkende og udarbejde en karakterbue for filmen. Jeg håber, at vi får en rolig og lærerig proces, hvor der er plads til fejl og eftertænksomhed, kreative diskussioner og eksperimenter. Jeg vil skabe et simpelt og æstetisk produkt, som vi kan vise frem og være stolte af. For at opnå dette, vil jeg være med til at lave en overskuelig produktionsplan, hvor alle føler, at der er tid og rum til deres kreative arbejde. Jeg vil motivere mine gruppemedlemmer til at prøve nyt og spørge hinanden om hjælp undervejs i processen.

Stina - Jeg ønsker å utvikle meg som klipper ved å jobbe med nye ting i programvaren. Jeg vil jobbe strukturert med materialet, og finne gode metoder for dette. Jeg vil legge mye energi inn i klippet, da dokumentarklipp er noe av det jeg

ønsker å bli skikkelig god på. Jeg vil leke meg med klipperytme og stil, og teste hvordan grafikk kan flettes inn og løfte historien visuelt og fortellermessig. Det er viktig for meg å ende opp med en gjennomarbeidet klipp, som jeg føler meg stolt av å vise frem. Jeg vil utfordre meg selv på lyddesign, og lære meg teknikker for å bli bedre på lyd.

Vilde - Jeg har lyst til å utvikle meg innenfor fotofaget, teste og prøve. Selv har jeg ikke hatt mye fotoansvar, men jeg kjenner til kamera godt, og liker å jobbe kreativt med det visuelle. Jeg vil forberede meg godt før opptak, og vite hva jeg er på jakt etter før vi drar ut. I tillegg ønsker jeg å være litt leken med kamera, og bli bedre på lyssetting og kamerateknikk. Når det kommer til grading ønsker jeg å lære mer om dette, og få et resultat som komplimenterer med budskapet vi ønsker å formidle. Jeg håper på en produksjon som er godt planlagt i forveien, hvor vi vet hva som skal skje, og når det skal skje. Jeg ønsker at alle skal føle seg trygge på at det er lov til å gjøre feil, og at vi er her for å lære. Samtidig vil jeg at vi jobber hardt og godt, for å få et best mulig resultat.

Vi kan sikre faglig utvikling ved å gi hverandre rom til å prøve og feile, respektere hverandres faglige utgangspunkt og å være behjelpelige med kunnskap på tvers av rollene.

4. Rutiner:

Hvilke rutiner og regler har vi? Hvilke forventninger har vi til hverandre? Hvilke evt konsekvenser har det å bryte kontrakten vår?

- Arbeidstid: 09:00-15:00 (utgangspunkt).
- Fælles morgenmøde og status på prosjekt og dagens plan kl. 9 ● Ikke jobbe etter kl. 21:00.
- Levere materiale til klipper så fort som mulig.
- Oppdatere gruppa om tilgjengelighet i god tid før, spesielt i opptaksperioden (utfyll produksjonsplanen) ● Jobbe digitalt dersom det er lønnsomt. ● Jobbe andre steder enn skolen for ny inspirasjon ● Respektere hverandres tid.
- Respektere rolleinndelingen, men ikke være redd for å tilby eller spørre om hjelp.
- Tørre å være ærlig med hverandre.
- Ta vare på alle involverte.
- Vi skal ha det gøy og være snille mot hverandre ❤️

5. Veiledning:

Hvordan benytter vi oss av det for å sikre kvaliteten på prosjektet?

Sara-Sofie og Linnea drar på veiledninger. Vilde og Stina blir med der det er relevant for deres rolle.

6. Behov:

Hva trenger vi for å fungere optimalt? Hvordan kan vi legge til rette for at det skjer?

- Struktur - holde oss til rutiner.
- Felles morgenmøte kl. 9
- Gode timer søvn - holde oss til arbeidstider.
- Mestring og læringsutbytte - hjelpe med positiv innstilling.
- Tilstedeværelse.
- Rom for diskusjon.
- Få tankene over på noe annet innimellom - finne på ting sammen ❤️

7. Styrker:

Hva er vi gode til individuelt og som team? Faglig og personlig?

Hvordan kan vi bygge på dette for å lage et best mulig prosjekt?

Vilde

- Personlig: Positiv, hardtarbeidende og gledesspreder
- Faglig: Strukturert, samarbeidsvillig, men også selvstendig og kreativ

Stina

- Personlig: Ærlig, åpen, på tilbudssiden.
- Faglig: Løsningsorientert, engasjert, detaljert.

Linnea

- Personlig: Bra vibe, bra flow og forståelig. - Faglig: planering, arbeidsam, ansvarsfull

Sara-Sofie

- Personlig: Rolig, godt humør, gå-på-mod
- Faglig: Produksjonsplanlægning, struktur, storytelling

Team

- Personlig: Passion for dans, ærlige, positive
- Faglig: Strukturerte, engasjerte, ansvarlige

Navn, rolle

Navn, rolle

Navn, rolle

Navn, rolle

DRØMMEFANGER

En dokumentar av Sara-Sofie, Linnea, Vilde & Stina

DRØMMEFANGER er en persondrevet dokumentar på 10-15 minutter. Filmen handler om den unge danseren Alondra, og målgruppen er 12-15 år. Dokumentaren foregår primært i dansestudioet på Tøyen, hvor hovedkarakteren danser. Hun er en del av danseprosjektet "Drømmefanger", som er skapt av Norges danseforbund med formålet om "å gi alle barn og unge muligheten til å lære å danse ulike street styles".

Synopsis

Alondra føler seg ensom og vil gjerne være en del av et fellesskap. Hun synes det er vanskelig å lære seg norsk språk og kultur. Alondra starter på dans i Drømmefanger, hvor hun blir kjent med andre unge. Mens de trener til et avslutningsshow i november, utvikler Alondra bedre ferdigheter i både dans og norsk språk. Alondra opptre på avslutningsshowet. Hun opplever å være en del av et fellesskap i Norge, og får troen på at hun kan få til hva hun vil, selv om hun ikke er norsk. Vi vil gi publikum troen på at de også kan oppnå sine drømmer uansett hvilken bakgrunn de har.

Manuskisse / Intention

In life I believe that everyone should be able to pursue their dreams no matter who you are and where you come from. **I want to show this in action by** portraying a dancer (outside of the wealthy Norwegian standard) in Drømmefanger who is given the opportunity to be a part of a dance studio. **My main character is** Alondra, who is a young girl living at Grønland. She loves to dance but her family cannot afford her membership to the dance school. Now she has the opportunity to dance because of Drømmefanger. **The main conflict in my film is** that Alondra wants to be a part of a community, but feels different from other young people in Norway. **I want the audience to feel** inspired and believe that they can pursue their own dreams no matter who they are.

Karakterbeskrivelse av hovedkarakter

- Alondra, 19 år og bor i Oslo
- Emigrert fra Cuba til Norge
- Føler seg utenfor i samfunnet, fordi hun ikke er norsk
- Drømmefanger gir henne muligheten å danse med andre
- Mål: Bli en del av et fellesskap i Norge

Visuelt konsept, sjanger, formspråk & lyddesign

Formen på dokumentaren skal være observerende. Vi ønsker å gi seer en følelse av nærhet til hovedkarakterens historie og reise, gjennom lyd og bilde. Av den grunn vil vi derfor jobbe med nærhet i lydbildet, og forsøke å ligge tett på hovedkarakteren med kamera der det passer. Vi ser for oss at mye av dokumentaren filmes håndholdt, da særlig fordi det skaper liv og bevegelse i bildet, i tillegg til at det gjør det enklere å bevege seg rundt. Utsnittene kommer til å variere mellom nærbilder og totaler, for å vise følelsene til hovedpersonen, men også fellesskapet personen er en del av. I tillegg skaper det klipperom, slik at flyten blir bra. Vi vil ikke benytte sit down-interviews, men tenker å bruke voice over, hvor karakteren forteller.

Vi ønsker å jobbe kreativt med det visuelle uttrykket til filmen. Det filmatiske uttrykket skal underbygge budskapet vi ønsker å formidle, og fungere som en forlengelse av historien. I tillegg har vi lyst til å produsere en leken dokumentar, som kombinerer ulike fortellende elementer. Vi vil eksperimentere med bruk av både bilder, video og grafikk på tvers, for å formidle det unge, mangfoldige, urbane og inspirerende danse miljøet vi skal dykke inn i. Vi ønsker også å bruke disse elementene til å forsterke hovedkarakterens personlighet gjennom filmen. Dette skal gjenspeiles i lydbildet, ved at vi eksempelvis inkluderer lyden av en blits når et fotografi dukker opp, eller lyden av en analog filmrull når vi klipper inn handycam-video. Vi skal jobbe aktivt med disse elementene, spesielt i overganger mellom scener eller i karakterbeskrivelser. I tillegg håper vi på å få tilgang til arkivklipp/bilder av hovedkarakteren, til kreativ bruk i for eksempel skildringer. Vi skal bruke Handycam kamera til å filme i tillegg til hovedkamera, for å gi det hele en urban look. Vi vil også ta bilder på sett, til bruk i klippen.

---

to have an atmosphere where we can be honest and talk about how we feel about different things. We can not be a good group if we are not honest or trusting.

The *teamcontract* includes important rules and notes of everyone's work fields which each individual has agreed to follow and signed. Everyone knows their own field and tries their best to do a good job but is not afraid to ask for help if needed. Everyone is still learning while we do our documentary which is why we try to support and help each other if needed.

Production: When we know what days we are shooting we will mainly focus on the visual work. It is very important for us to have a good atmosphere in the group where everyone can be themselves and is not afraid to express their feelings. We are mainly trying to film in the dance studio but we will also try to film her when she is at home and with her friends. It is important for us to film her when she is dancing in the class with her friends and try to capture the "dance community" and how it affects her as a person. The 1st of December Drømmefanger will arrange a final show, where they will either perform a dance or have a dance off. This final show is super important for us and for our main character.

Post-production: Luckily we will have a lot of time to edit the documentary or take some reshoots if needed. We will start editing week 46 but the main editing period starts week 47. We will also say to our main character that it is possible for us to invite her to do audio if necessary. Right after our shooting we will start the editing progress. We have decided to try to do some kind of animation. We will also have time for grading and sound design. The final cut will be in the week 49 and premier is going to be on the 12th of December.

Presentasjon av crewet

Vilde: Fotograf & Grader

Da jeg fikk vite at vi skulle lage dokumentar i tredje semester, visste jeg med en gang at jeg ønsket å lage en film om unge mennesker. En film folk kan kjenne seg igjen i, og bli engasjerte. Da jeg fikk høre om Drømmefanger prosjektet, ble jeg med en gang betatt. Det traff noe i meg, som igjen skapte en gnist. Jeg kjente meg så igjen i menneskene, som bare ønsket å gjøre det som betyr mest for dem, nemlig å danse.

Når det kommer til rollen som fotograf, har jeg ikke fått så mange muligheter til å filme under tidligere produksjoner. Men, jeg brenner utrolig mye for det og elsker å jobbe kreativt med det visuelle. Jeg vil si at jeg er svært fototeknisk, og kjenner godt til kamera. En fordel for meg er at jeg også er glad i klipp, noe som gjør at jeg ofte tenker gjennom om vi har nok materiale for at klippen skal bli bra. Jeg ser for meg at dokumentaren blir en leken og livlig film. Som nevnt i den visuelle beskrivelsen ønsker jeg at publikum føler nærhet med hovedpersonen. For å få til dette vil jeg bruke mye nærbilder for å forsterke følelser, men også totaler for å få frem fellesskapet i studio. I tillegg ser jeg for meg at mye vil filmes håndholdt, da det er enkelt å bevege seg rundt. Jeg vil selvfølgelig også bruke stativ der det er naturlig, for eksempel i oppstilte scener. For denne dokumentaren ønsker jeg at dette blir et prosjekt hvor jeg får teste og prøve meg frem. Jeg håper jeg sitter igjen med en følelse av mestring, men også at jeg har lært mye. Jeg gleder meg til å kjenne på hvordan det er å ha hovedansvar som foto igjen, og håper at resultatet er noe både jeg og gruppa er stolte over.

Arbeidsoppgaver:

- Book teknisk utstyr
- Fotograf på set
- Color grade

Stina: Klipper, B-foto & Lyddesigner

Jeg har hatt et nært forhold til danse miljøet i oppveksten, noe jeg håper kan være et verktøy til å skape følelser og identitet i klippen. Som klipper føler jeg meg godt kjent med ulike programvarer, og vil derfor utfordre den visuelle stilen i denne filmen. Som nevnt om visuelt konsept tidligere, vil jeg jobbe kreativt med overganger og skildringer i klippen. Jeg vil leke meg med klipperytme og stil, og teste hvordan grafikk kan flettes inn og løfte historien visuelt og fortellermessig. I lyddesignet vil jeg jobbe detaljert med flyt og dynamikk. Jeg vil skape dybde ved å bruke forsterkende miljølyd og foley. Jeg har også lyst til å bli bedre på å mikse dialog-lyd, og skape renhet med utgangspunktet fra opptak. Før dette studiet jobbet jeg litt i Adobe After Effects, og fikk kunnskap om programmet som jeg ønsker å hente opp igjen til denne filmen. Jeg ser frem til å teste enkel animasjon og grafikk i en dokumentarfilm, da jeg ikke har jobbet på den måten tidligere. Som helhet håper jeg klippen kan gi et kick til historien vi ønsker å fortelle, og gleder meg til å utvikle ferdighetene mine. I opptaksperioden vil jeg innimellom bli med som B-foto på avtalte opptaksdager. Jeg ser for eksempel for meg å filme en dansesekvens med

Når det kommer til rollen som fotograf, har jeg ikke fått så mange muligheter til å filme under tidligere produksjoner. Men, jeg brenner utrolig mye for det og elsker å jobbe kreativt med det visuelle. Jeg vil si at jeg er svært fototeknisk, og kjenner godt til kamera. En fordel for meg er at jeg også er glad i klipp, noe som gjør at jeg ofte tenker gjennom om vi har nok materiale for at klippen skal bli bra. Jeg ser for meg at dokumentaren blir en leken og livlig film. Som nevnt i den visuelle beskrivelsen ønsker jeg at publikum føler nærhet med hovedpersonen. For å få til dette vil jeg bruke mye nærbilder for å forsterke følelser, men også totaler for å få frem fellesskapet i studio. I tillegg ser jeg for meg at mye vil filmes håndholdt, da det er enkelt å bevege seg rundt. Jeg vil selvfølgelig også bruke stativ der det er naturlig, for eksempel i oppstilte scener. For denne dokumentaren ønsker jeg at dette blir et prosjekt hvor jeg får teste og prøve meg frem. Jeg håper jeg sitter igjen med en følelse av mestring, men også at jeg har lært mye. Jeg gleder meg til å kjenne på hvordan det er å ha hovedansvar som foto igjen, og håper at resultatet er noe både jeg og gruppa er stolte over.

Arbeidsoppgaver:

- Book teknisk utstyr
- Fotograf på set
- Color grade

Stina: Klipper, B-foto & Lyddesigner

Jeg har hatt et nært forhold til dansemiljøet i oppveksten, noe jeg håper kan være et verktøy til å skape følelser og identitet i klippen. Som klipper føler jeg meg godt kjent med ulike programvarer, og vil derfor utfordre den visuelle stilen i denne filmen. Som nevnt om visuelt konsept tidligere, vil jeg jobbe kreativt med overganger og skildringer i klippen. Jeg vil leke meg med klipperytme og stil, og teste hvordan grafikk kan flettes inn og løfte historien visuelt og fortellermessig. I lyddesignet vil jeg jobbe detaljert med flyt og dynamikk. Jeg vil skape dybde ved å bruke forsterkende miljølyd og foley. Jeg har også lyst til å bli bedre på å mikse dialog-lyd, og skape renhet med utgangspunktet fra opptak. Før dette studiet jobbet jeg litt i Adobe After Effects, og fikk kunnskap om programmet som jeg ønsker å hente opp igjen til denne filmen. Jeg ser frem til å teste enkel animasjon og grafikk i en dokumentarfilm, da jeg ikke har jobbet på den måten tidligere. Som helhet håper jeg klippen kan gi et kick til historien vi ønsker å fortelle, og gleder meg til å utvikle ferdighetene mine. I opptaksperioden vil jeg innimellom bli med som B-foto på avtalte opptaksdager. Jeg ser for eksempel for meg å filme en dansesekvens med

handycam, samt å ta noen portrettbilder av hovedkarakteren til bruk i karakterskildring. Tanken er da å bruke dette materialet som ekstra fortellende elementer.

Arbeidsoppgaver:

- Booke klipperom
- Klipp
- Animasjon/grafikk
- Sound design

Linnea: Produsent & Lyd

Dokumentær har alltid varit en av mina favoritgenrer. Jag har gått en dokumentär kurs några år sedan men kommer inte ihåg så mycket av processen. Jag vill utveckla mig som producent inom dokumentär genren. Jag har varit producent i tidigare skolproduktioner men jag har bara jobbat som produktionsassistent i jobbvärlden. Att vara producent i en dokumentärproduktion kan vara utmanande för mig men det blir säkert väldigt roligt.

Jag har hela livet hållit på med skinning och dans har alltid varit en viktig del av träningarna. På grund av att dans har bara varit en del av mina träningar har det aldrig framfört press för att vara bra på det. Det har alltid varit en rolig och stressfri miljö. Det är viktigt för mig att kunna uttrycka mig via dans. Eftersom att jag har erfarenhet av att skinna/dansa i grupp vet jag vilka situationer som är viktigt att fånga på film för att få den dansmiljöet. Som producent känner jag att det ibland kan vara svårt att kommunicera på grund av språkhinder. Mitt mål är att bli mer självsäker med att kommunicera även om man inte har samma modersmål. Jag har erfarenhet med kontrakt och vet hur viktigt det är att alltid vara beredd för olika utmaningar på settet. Det är orsaken varför man kan aldrig vara för förberedd inför inspelningarna. Jag har bara några gånger hållit på med ljud men vill gärna lära mig mer om ljud. För att vi ska få den bästa möjliga dokumentären vill jag öva mer på att bomma och använda mic.

Arbeidsoppgaver:

- Producer
- Ansvarlig for strukturering av proces
- Kontakt med Drømmefanger
- Contracts
- Lyd på set

Sara-Sofie: Regissør

Sara-Sofie har skabt visuelle fortællinger siden hun fik et videokamera som 12-årig. Hun har siden arbejdet som journalist og fotograf i Forsvaret. Herefter blev hun optaget på filmuddannelsen "Multiplatform Storytelling & Production" i Aarhus, hvor hun har specialiseret sig som producer. Med afsæt i sit journalistiske virke, arbejder Sara-Sofie gerne i krydsfeltet mellem dokumentar og fiktion. Sara-Sofie studerer nu dokumentarfilm i Oslo, hvor hun ønsker at dygtiggøre sig som regissør. Hun er motiveret for at skabe ærlige og relaterbare fortællinger til den unge målgruppe og give dem nogle karakterer, som de kan spejle sig i. Hun ønsker at få ungdommen til at føle sig set, hørt og forstået via sine film, hvilket også er gældende for dokumentarfilmen "Drømmefanger". Her håber Sara-Sofie at vise unge jenter, at de kan opnå deres drømme uanset hvem de er og hvor de kommer fra.

Arbeidsoppgaver:

- Manus + storytelling
- Regissør på set
- Casting
- Kontakt til medvirkende
- Sparringspartner i klip

Utstyr

Som fotograf mener jeg at det kameraet som passer filmen vår best er Canon C70. Det er et lett, men samtidig kompleks kamera som passer fint når man skal filme dokumentar. Kameraet har en zoomlinse, noe som gjør det enkelt å bytte utsnitt eller lignende. I tillegg er ikke kameraet så tungt, noe som vil gjøre det lettere å bære rundt. Jeg ser fremdeles for meg at jeg tar i bruk en easyrigg, da dette hjelper meg med stødighet. Personlig er jeg veldig kamerateknisk, og ønsker et kamera med mange innstillinger. I forhold til C300, er C70 utstyrs pakken enklere å frakte med seg, da kameraet ligger i en ryggsekk, og stativet veier mindre. I tillegg har kameraet sofistikerte lydkontroller, som gjør det enklere for meg som fotograf å endre på lyden i opptak. Vi kommer mest sannsynlig også til å bruke Stina sitt handycam og Fujifilm X-S10 til B-foto.

Ellers ser jeg for meg at vi bruker noe lys, men ikke noe mer enn et par LED lamper, reflektor og Nanlite 2fot LED tube.

Av lydutstyr kommer vi til å trenge to mygg, en sennheiser ME66 shotgun mic med bomstang og en Zoom H6.

+ PROJEKTBEKRIVNING

+ MANUSKISS

MANUSSKITSE: DRØMMEFANGER

SCENE - TØYEN DANSESTUDIE

En masse dansere er samlet på Tøyen. De gør klar til show. Vi ser Alondra, som er en ung jente, der er nervøs. Hun øver koreografien og sætter derefter sit hår. Vi hører Alondras voice-over.

VO:

Det her er mig. Alondra. Nervøs og spændt lige inden danseshow på Tøyen. Vi har øvet os hele høsten, og nu skal vi vise frem det vi har lært.

Hun ser ud på publikum og ser nervøs ud. Hun tager en dyb indånding.

SCENE - HJEMME VED ALONDRA

*Tekst kommer frem på skærmen:
3 uger tidligere*

Alondra snakker med sin søster på spansk. De hygger og griner, mens de laver varm kakao.

VO:

Jeg er født på Cuba, men kom til Norge i fjor sammen med min søster for at tage en uddannelse. Nu bor vi hos min tante i Ammerud, og jeg studerer på videregående.

Alondra og søster snakker med hinanden, mens vi ser nærbilleder af familie-fotografier i hjemmet deres.

VO:

Vi ser retro-billeder af Alondra, som er alene på sit værelse.

VO:

Men da jeg startede til dans ved Drømmefanger i Oslo, oplevede jeg at blive en del af et fællesskab, selvom jeg ikke kunne snakke norsk.

Danseinstruktøren spørger om der er nogen af danserne, som vil danse koreografien med hende, mens de andre ser på. Der er helt stille, men så melder Alondra sig, og de andre klapper.

VO:

Så snart musikken blev tændt, så var det lige meget om folk snakkede norsk, fransk, tysk eller spansk. Dansen blev vores fælles sprog.

Alondra danser med de andre, og folk hepper. Hun smiler, og vi mærker hendes glæde for dans.

Da de er færdige, siger danseinstruktøren, at der kun er 3 træninger tilbage.

Alondra pakker sine ting og vinker farvel til træner.

SCENE - HJEMME

VO:

Selvom jeg er glad for at bo i Norge, savner jeg min mor.

Alondra sidder derhjemme. Hun ringer til sin mor på FaceTime og fortæller, at hun snart skal lave danseshow og ville ønske, at hun kunne være der og se hende. Moren siger, at hun er ked af, at hun ikke kan være der, men glæder sig til at se en video af showet.

VO:

Min mor bor stadig bor i Cuba. Hun støtter mig i alt hvad jeg gør. Da jeg dansede i Cuba, kom hun altid til mine danseforestillinger uanset hvor langt væk det var.

Vi ser arkivmateriale fra Cuba, hvor Alondra optræder til et show, og hendes mor filmer.

VO:

Dengang ville jeg være professionel danser. Jeg dansede fem dage om ugen og måtte kun spise salat og intet sukker. Jeg var den eneste med mørk hud og former. Derfor blev jeg altid sat ned bagved. Jeg følte mig meget anderledes end de andre.

SCENE - HJEMME

Alondra sidder i stuen med sin søster. De kigger i et fotoalbum fra dengang Alondra dansede i Cuba. Søsteren spørger, hvorfor hun stoppede til dans på Cuba, og Alondra fortæller, at selvom hun elskede det, så var det også hårdt pga. det store præstationspres, hvis man ville være professionel. Dansen stoppede med at være et frirum, og derfor stoppede Alondra. Søsteren forstår.

SCENE - TØYEN DANSESTUDIE

Alondra snakker med de andre dansere. Man mærker fællesskabet.

VO:

Ved Drømmefanger føler jeg mig accepteret som den jeg er. Jeg behøver ikke se ud på en bestemt måde, spise noget bestemt eller klæde mig bestemt for at passe ind.

Alondra danser med sine venner og har det gøyt.

VO:

Dans er blevet mit frirum. I Cuba fik man at vide præcis hvordan man skulle danse,

men her bliver vi motiveret til at sætte vores eget præg på dansen og være os selv.
Det handler ikke om at være den bedste, men om at have det gøyt.

Da dansetimen er slut, snakker Alondra med en af de andre dansere, mens hun pakker sin taske. Alondra spørger om hun kommer til træningen i morgen.

SCENE - HJEMME

Alondra gør sig klar til afslutningsshowet med sin søster. De lægger make-up og laver negle. De snakker om, at Alondra er spændt på showet. Tanten kigger ind og spørger om de er ved at være klar.

Vi ser retro-billeder af Alondra og søster, der sætter hår og lægger make-up.

SCENE - TØYEN DANSESTUDIE (AFSLUTNINGSSHOW)

Alondra mødes med de andre dansere og varmer op til showet. Publikum begynder at komme. Værten byder velkommen. Alondra er nervøs. Hun ser sin familie blandt publikum.

Værten siger, at Alondras dansehold nu skal optræde, og publikum klapper. Alondra indtager sin plads og ser nervøs ud. Da musikken går i gang, og hun begynder at danse, skifter hendes ansigtsudtryk. Hun ser glad ud og man kan se, at hun nyder at optræde.

VO:

Min mor kaldte mig Alondra, som betyder en fugl. En fri fugl. Jeg har mulighed for at gøre hvad jeg vil. Og det har jeg, når jeg danser. Så føler jeg mig fri. Jeg føler mig som Alondra.

Vi krydsklipper mellem Alondra, der danser på Tøyen og Alondra som lille, der danser på Cuba.

Alondra danser færdigt, og publikum klapper. Alondra krammer de andre dansere og smiler stort.

Credits kommer frem på skærmen, mens der er retro-billeder fra produktionen.

